

onderwerp — tusschen de landschappen uit het land van Bergen, de groote stillevenen, de portretten ook, bepeinsde Wiegman zijn opvatting van de religieuze voorstelling. Daarbij lieten Cézanne en Van Gogh hem in den steek en hij moest teruggaan tot religieuze kunst uit de 10e—14e eeuw om het aanknoopingspunt te vinden tot wat hij zocht: de eenvoudige compositie, de sterke bezieling, welke meer het innerlijk gebaar toont dan de uiterlijkheid, de afwezigheid van alle producten van overbeschaving. Zoo vond hij de aanknooping in de Byzantijnsche kunst en in Giotto en Cimabue.

Na Willebrord's Prediking begon hij te streven naar de oplossing van dat groote, door geen schilder ooit opgeloste probleem van Adam en Eva. Voor hem was dat het probleem van de verhouding tusschen man en vrouw, gezien in het licht van het Katholiek geloof. Na een enkele schets begon hij aan het werk en in een vaart zette hij het beeld, levensgroot, op het doek: de groote, staande figuur van Eva in een wolk van bloesems en met bloemen in de voor de borst geheven handen. Naar die bloemen, symbool van het mysterie der vrouwelijke teederheid en schoonheid, staart Adam, die naast haar knielt. Dit waren dus niet de als gelijkwaardigen naast elkaar staande figuren van man en vrouw, zooals wij die uit de traditie kennen, maar de man, geknielend in een aanbeddende verrukking tot de vrouw. Leo Gestel, die het werk zag, was door de pracht ervan getroffen, maar toen hij den volgenden dag terugkwam, om het wederom te zien, bestond het niet meer. Wiegman had het vernietigd, omdat hij vond, dat hij dit probleem te sensueel had gezien en dat hij aan de uiterlijke schoonheid te veel had geofferd. Het eenige wat over is, is de schets, welke tot het bruikleen-Boendermaker in het Stedelijk Museum behoort.

Vervolgens was het de geschiedenis van Job, welke hem aantrok. Alweer niet het uiterlijk moment daarin: de afzichtelijk-bezochte man op den mestvaalt, maar de innerlijke gebeurtenis: de verheffing van den geest in dit geplaagde lichaam tot het Licht. Van dit gegeven, dat hij schilderde (coll. Boendermaker) bestaat ook een teekening, welke eigendom is van het Haagsch Museum voor Moderne Kunst. Maar wederom vervulde hem het probleem van Adam en Eva. Hij dorst echter niet weder te raken aan hun staat vóór de zondeval en als vanzelf zoekende naar een bezinning na de zinnelijke schoonheid van zijn eerste schilderij, kwam hij in 1918 tot de Utdrijving uit het Paradijs door den aartsengel Michaël, een rijp werk, dat in Wiegman's arbeid een belangrijke plaats inneemt. In het midden, op den voorgrond, schrijdt Adam moeizaam voorwaarts, gebogen onder de ontzettende zwaarte van zijn lot. Naast hem Eva, met den bloei nog van haar vleesch, gaande tegen een achtergrond van vruchten in overdaad, symbool der vruchtbaarheid. Hen